

ЕКОНОМІЧНА ФУТУРОЛОГІЯ / ECONOMIC FUTUROLOGY

Рівень вищої освіти: Доктор філософії (PhD)

Економічна футурологія вивчає:

- основні наукові прогнози видатних учених-економістів;
- економічні концепції економічної футурології;
- основні методи прогнозування;
- теоретичні і методологічні підходи дослідження майбутнього розвитку суспільства.

Дисципліна спрямована на здобуття таких основних:

компетентностей:	результатів навчання:
<p><i>Загальні компетентності за освітньою-науковою програмою:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу <i>нових наукових ідей на основі логічних аргументів.</i> • Здатність генерувати нові ідеї (креативність), <i>швидко адаптуватись до зміни умов і ефективно діяти в нових ситуаціях, до безперервного саморозвитку і самовдосконалення.</i> • Здатність розв'язувати комплексні проблеми економіки на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності. <p><i>Фахові компетентності освітньою-науковою програмою:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в економіці та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з економіки та суміжних галузей. ➤ Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та англійською мовами. ➤ Здатність виявляти, поглиблено аналізувати та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері економіки з врахуванням економічних 	<p>результатів навчання:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Мати передові концептуальні та методологічні знання з економіки, управління соціально-економічними системами <i>різного рівня</i> і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення фундаментальних і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з відповідного напрямку. ➤ Глибоко розуміти базові (фундаментальні) принципи та методи економічних наук, а також методологію наукових досліджень, створювати нові знання у сфері економіки з метою досягнення економічного та соціального розвитку в умовах глобалізації. ➤ Пропонувати нові рішення, розробляти наукові проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі і фундаментальні та прикладні проблеми економічної науки з врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів, <i>а також невизначеності та / або інформаційної асиметрії;</i> забезпечувати комерціалізацію результатів наукових досліджень та дотримання прав інтелектуальної власності. ➤ <i>Володіти підходами та інструментарієм дослідження мікро-, мезо-, макро- та мегаекономічних систем, визначати ключові детермінанти та індикатори їх розвитку.</i>

<p>ризиків, невизначеності та / або асиметричності інформації, можливих соціально-економічних наслідків, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень, у тому числі з питань європейської та євроатлантичної інтеграції.</p> <p>➤ Здатність узгоджувати цілі окремого економічного суб'єкта із цілями розвитку галузі, економіки та цілями забезпечення сталого розвитку, в тому числі у глобальному вимірі; оцінювати вплив їх економічних рішень на стратегії поведінки інших економічних суб'єктів та зміну економічної системи в цілому.</p>	
--	--

Переквізити: вивчення дисципліни базується на знаннях дисциплін «Сучасні економічні теорії», «Філософський світогляд ХХІ століття».

Обсяг: 3 кредити.

Мова викладання: українська.

Форма викладання: очна.

Форми поточного контролю:	Форми підсумкового контролю:
<p>відповіді на практичних (2x5 балів = 10 балів); презентація (2x20=40 балів); розв'язок тестових завдань (2x10 балів = 20 балів); написання есе (2x10 балів = 20 балів); комплексна контрольна робота (10 балів).</p>	<p>письмовий залік - 100 балів: в т.ч. два теоретичні питання – по 25 балів; тестування – 50 балів.</p>

Політика академічної доброчесності:

<https://knute.edu.ua/file/NjY4NQ==/bf27ad9293fa2bb6f9b2c3031d4b6e4a.pdf>

Викладач: Ніколаєць Катерина Миколаївна

доктор історичних наук, професор кафедри економічної теорії та конкурентної політики

E-mail: k.nikolaets@knute.edu.ua

Тел.: 044-531-49-87.

Адреса: Київ, вул. Кіото, 19, ауд. А-432.

Консультації: відповідно до графіку індивідуальних консультацій, що розміщений на офіційному сайті ДТЕУ (сторінка кафедри економічної теорії та конкурентної політики. Інформація доступна за посиланням: <https://knute.edu.ua/blog/read/?pid=10273&uk>)

Основні джерела:

1. In 100 years. Leading Economists predict the future. Edited by Ignacio Palacios-Huerta. The MIT Press: Cambridge, Massachusetts. 2015, 216 p.
2. Зінчук Т.О., Куцмус Н.М., Прокопчук О.А. Усюк Т.В. Нова світова економіка. Менеджмент, технології, стратегії: Навчальний посібник. Київ. Центр учбової літератури, 2023. 372 с.

Навчальний календар

Тема:	Навчальний тиждень:							
	1	2	3	4	5	6	7	8
Тема 1. Предмет та завдання Економічної футурології	X							
Тема 2. Методи та моделі прогнозування соціально-економічного розвитку		X						
Тема 3. Теорії глобального прогнозування			X					
Тема 4. Теорії інформаційного суспільства				X				
Тема 5. Песимістичні концепції соціально-економічного розвитку					X			
Тема 6. Перспективні прогнози «технократичного розвитку» суспільства						X		
Тема 7. Когнітивне викривлення							X	
Тема 8. Новітнє прогнозування майбутнього в умовах глобалізації								X

Тема 1. Предмет та завдання Економічної футурології

Економічна футурологія як наука. Погляди на визначення предмету Економічної футурології. Головні напрями дослідження Економічної футурології. Етапи розвитку футуроорієнтованих прогностичних підходів.

Підходи до визначення перспективних етапів майбутнього економічного розвитку. Загальні тенденції дослідження майбутнього наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст. Економічна екстраполяція, специфіка її застосування. Виникнення основних концепцій та інституцій. Провідні наукові центри та їх роль у формуванні напрямів та методів дослідження економічної футурології.

Тема 2. Методи та моделі

прогнозування соціально-економічного розвитку

Сутність і різновиди експертних методів. Їх характеристика та критерії вибору для аналізу. Міждисциплінарний характер наукового пошуку. Специфіка використання методів аналізу інших наук.

Основні сценарії і проекти Римського клубу. Ідеї Д.Белла. Дж. Форрестера, Г. Кана. Економетричне моделювання Я. Тінбергена, О. Флехтхайма. Роль економетрії у формуванні моделей та засобів економічного прогнозування.

Тема 3. Теорії глобального прогнозування

Прогнозування в умовах посилення впливу глобальних проблем на розвиток людського суспільства.

Вплив глобалізації та регіоналізації на характер прогнозування. Створення та розвиток центрів прогнозування майбутнього. Прогнозування як засіб реалізації цивілізаційних і квазіцивілізаційних проектів. Геополітика і геостратегія. «Геополітичні центри».

Тема 4. Теорії інформаційного суспільства

Специфіка сучасного інформаційного суспільства.

Інформаційна економіка та процес глобалізації.

Г. Шіллер: Інформація та розвинутий капіталізм. Методи управління ризиками за допомогою інформаційних технологій. М.Барроуз: Прогнозування майбутнього. М. Кастельє: Інформаційна епоха.

Потенційні ризики. Н. Рубіні. Передбачення фінансової кризи 2008 р.

Ю. Хабермас: Управління інформацією та маніпулятивні технології. Т. Сакайя. Інформаційні послуги.

Тема 5. Песимістичні концепції соціально-економічного розвитку

Природні катастрофи в умовах глобального потепління і масштабного забруднення навколишнього середовища. Глобальні кліматичні зміни та їх прогнозування.

Ризики нових технологій для людства. Розвиток нейросенсорики та вживлення імплантів для розширення можливостей людини.

Природа глобальних ризиків, методи визначення їх важливості для людського суспільства. Імітаційна модель світового розвитку Д. Медоуза. Р. Хансен. А.К. Діксіт: конус невизначеності.

Тема 6. Перспективні прогнози

«технократичного розвитку» суспільства

Дослідження економістами впливу новітніх технологій виробництва на економіку.

Доступність нових ринків з комп'ютеризацією ринків. «Розумні ринки» Е. Рот. Прогноз майбутнього та його оцінки: Р. М. Солоу.

Прогнози Всесвітнього економічного форуму. К. Шваб: Технології Четвертої промислової революції.

Футурологічний аналіз М.Форда.

Тема 7. Когнітивне викривлення

Дослідження когнітивних викривлень у працях економістів. Основні види когнітивного викривлення. Дослідження когнітивних викривлень у працях Д. Канемана, П. Словіка, А.Тверські.

Талеб Н. Причини і характер недооцінки ролі «чорних лебедів» у розвитку людства. Футурофобія. Е. Тофлер.

Тема 8. Новітнє прогнозування майбутнього в умовах глобалізації

Підходи до технологічного передбачення: індустріальний та науковий. Вплив інтернет-технологій на економічний розвиток. Ведення стратегічних дискусій про вибір траєкторії розвитку. Технології Четвертої промислової революції та їх вплив на зміну усталеним способів сприйняття оточуючого світу. Впровадження цінностей в технології. Стандарти у сфері прав людини.